

Innlegg digitalt innspillsmøte med statsråd Nikolai Astrup Kommunal- og moderniseringsdepartementet 16. september 2020

Ansvar

Byggmesterforbundet har mange medlemsbedrifter som både er søker/prosjekterende/utførende og tiltakshaver. For disse er flere roller uproblematisk, da de innehar den nødvendige kompetanse for å gjennomføre byggesaken sammen med samarbeidspartnere. Men de er uansett opptatt av at samarbeidspartnere i de ulike ansvarsroller ansvarliggjøres i tiltaket.

Byggkvalitetutvalget ønsker en tydeliggjøring av tiltakshavers ansvar. Vi er positive til dette siden det tross gjeldende regelverk og rettsavgjørelser ikke oppfattes i tilstrekkelig grad at tiltakshaver, sammen med bygningsmyndighetene og de ansvarlige foretak, faktisk er tillagt ansvar.

Det er bare unntaksvis at tiltakshavere innehar kompetanse som gir grunnlag for at man kan ta vekk kvalifikasjonskrav til de prosjekterende og utførende.

Byggmesterforbundet kan ikke se at det er grunnlag for utvalgets påstand om at fjerning av ansvarsrettsystemet vil klargjøre ansvarsforholdene og bidra til bedre etterlevelse av regelverket.

Byggkvalitetutvalget mener at et rent tiltakshaveransvar også vil være forenkende for næringen, da denne slipper å forholde seg til to ulike ansvarssystemer etter henholdsvis plan- og bygningsloven og kontrakt- og entrepriseretten. Byggmesterforbundet er uenig i dette og mener utvalget blander sammen privatrettslige forhold basert på avtalefrihet, og et åpenbart behov for at myndighetene må sørge for at de byggereglene de selv har vedtatt, oppfylles.

Vi mener at forslaget ikke vil bidra til bedre byggkvalitet, men utløse ytterligere omfang av privatrettslige konflikter og svekke forbrukervernet.

Kompetanse

Med henvisning til at utvalgets mandat bl.a. er å komme med forslag for å sikre bedre byggkvalitet, er Byggmesterforbundet noe spørrende til utvalgets tilnærming til kompetanse.

Det er slik, som utvalget selv skriver at det ikke er gitt at myndighetene skal, eller er best egnet til, å stille kvalifikasjonskrav i bygge- og anleggsprosjekter, og det er heller ikke slik at det gjøres i dag.

Myndighetene har, som utvalget selv viser til, kun definert noen arbeider/tjenester plassert i tiltaksklasser og stilt kvalifikasjonskrav til disse. Det er innenfor **dette** myndighetene har ett åpenbart ansvar for å opprettholde kvalifikasjonskravene og sørge for etterlevelse i tiltakene.

Beholder man hovedstrukturen i gjeldende ansvarsrettssystem har myndighetene kontroll på det de selv har definert som samfunnsinteresser og plassert ansvaret der hvor kompetansen er.

Næringen har egeninteresse i å sikre kompetent arbeidskraft og særlig i byghåndverksbransjene og andre yrkesfag har ett **betydelig engasjement** i utdanning av fagarbeidere.

Samtidig ser vi at innenfor de yrkesfag hvor det ikke er offentlige krav, påvirker det mulighetene negativt for rekruttering av kompetent arbeidskraft til fagene. Denne utfordringen har blitt større som følge av økt tilgang til utenlandsk arbeidskraft.

Kontroll

Byggmesterforbundet støtter Byggkvalitetutvalget når de peker på effektiv kontroll og økt oppdagelsesrisiko som helt avgjørende. Det at myndighetene siden slutten av 90-tallet i praksis har overlatt kontrollen til næringen selv er hovedårsaken til de utfordringer som er i forhold til manglende byggkvalitet forårsaket av manglende eller dårlig prosjektering, fravær av kvalifikasjoner i utførende ledd og bruk av produkter som ikke har den nødvendige kvalitet.

Vi minner videre om at når ESA påpekte at kommunal forhåndsgodkjenning var i strid med Tjenestedirektivet viste ESA til at dette kunne kompenseres med økt tilsyn og kontroll. Dette ble ikke fulgt opp når regelverket ble endret i 2016.

Byggmesterforbundet mener at det som skal til for å forbedre kontrollregime er fortsatt dokumentert egenkontroll, men da kombinert med fysisk kontroll i byggefasen. For Byggmesterforbundet er det avgjørende at kontrollen er rammet inn av et offentlig regelverk, men vi er åpne til hvem som skal forestå dette. I vårt høringssvar har vi pekt på noen alternativer, og også antydnet at kommunene ikke bør inneha denne rollen.

Det er potensial i digitale løsninger og det er slik at det i dag finnes gode plattformer innrettet for å gjennomføre effektiv og dokumentert kontroll. Videre er det åpenbart muligheter for økt digital kontroll av prosjekteringen.

Vi vil samtidig understreke at digital kontroll ikke vil bøte på den største mangelen som jo er fravær av fysisk kontroll på byggeplass og at kontrollørene skal kontrollere:

- at riktig kompetanse er tilknyttet prosjektet
- at det er prosjektert slik at det foreligger ett produksjonsunderlag
- at produksjonsunderlaget følges i utførelsen
- dokumentasjon av byggevarer